

Na stole hořela lampa a ztlumené, zrudlé světlo, vytékající zpod stínidla z červeného, mačkaného papíru, zveličovalo kontrasty nahromaděné v pokoji.

5 Uprostřed temného a matně lesknoucího se nábytku, jenž chtěl býti elegantní, visel na stěně rudý olejový kahanec pod svatým barvotiskem, ověšeným zaprášenými kočičkami. Za stolem pletla její matka punčochu, čarodějnicovitě svrasklá a zlá v laciných krajkách a v starém hedvábí.  
10 A před zrcadlem v šeru sotva schopným pohltnouti stín její krásy stála Helena jako bílý vodopád ve své vyzývavé toaletě a připichovala si klobouk s vlajícími černými péry.

Zdálo se, že všechno v tomto pokoji je tu jen proto, aby dusilo život mladé ženy. Ale ona nezdála se nic pozorovati,  
15 zcela spokojena se svou krásou a cele jí zaujata. A když poslední jehlice ocitla se na svém místě v klobouku, točila se Helena před zrcadlem velmi dlouho, točila a točila, až se jí zpívat chtělo.

O vojáku, jenž nechal doma zahrádečku, kde to rudě  
20 rozkvétá, zpívala a v pasu se lámala hned napravo, hned nalevo.

„Co to zpíváš za hloupou písničku? Dej pokoj! Kde ses to naučila?“

„To nás učí anarchisti v kavárně,“ zasmála se Helena.  
25 „Tak?“ Stará Málková se dopalovala: „Do jaký společnosti to, prosím tě, holka, chodíš? To sou asi pěkní kavalíři!“

Helena neodpovídala a matka hledala důvod k hádce.

„Psalas už Skaličkoví?“

30 „Už před týdnem. Je asi na cestách.“

„O koliks mu psala?“

„O padesátku.“

Málková položila punčochu.

„Hloupá huso, říkala sem ti, piš o stovku. Bude nám  
35 stejně dělat zas kázání; tak by to aspoň stálo za to.“



„Mně se zdá, že se stydím už tak ho cucat. Je to takovej hodnej chlapec.“ Helena natahovala si dlouhé bílé rukavice.

„Hodne nej hodnej; když tě zkazil, ať platí,“ odsekla matka, aniž vyrušila však Heleny, která klidně dokončovala před zrcadlem malou svou bohoslužbu. Ještě kabelku vzala si ze skříně, a naposled obracejíc se do zrcadla, řekla jen:

„Mně se zdá, maminko, že jste to byla vy, která mne zkazila... Ostatně,“ s úsměvem a již ve dveřích dodala, „je mi při tom zkažení docela dobře, to musím říci.“

Málková po jejím odchodu šourala se ke skříní. Veliký svazek sešitů měla tu, krvavý román nějaký, největší útěchu svého stáří. Pak usedla opět za stůl a hledala, kde přestala čísti. Ale že venku ozvalo se klekání, pokřižovala se a sepnula ruce na okamžik.

Nečetla dlouho, když bylo zaklepano.

Skalička, bezvadně oblečený, ale trochu udýchaný, vešel bez velkých cavyků, rozhlížeje se dosti zvědavě pokojem. Málková vymrštila se úlisně:

„I dobrý večír, mladý pane. To jsou k nám hosti. My už jsme si myslely, že jich vícekrát neuvidíme. Kdepak byli tak dlouho? A sednou si, prosím.“

„Byl jsem na cestách v otcových obchodních záležitostech... Nahledal jsem se vás jako blázen. Proč jste se přestěhovaly vlastně?“

Málková rozkládala zuřivě rukama:

„Inu, to je tak, mladý pane. Ty příjmy, co máme, ty, vědí, nikam nestačí. Tedy Helenka se rozhodla, že si bude nosit šití domů. — Já už jsem stará, vydělávat nemůžu, tak musí chudinka malá šít...“

Odmlčela se, jako by jí bylo do pláče. Ale nepřišla slzička ani jediná.

„A tu jsme jako jsme si myslely, že musíme mít lepší byt; vědí, když nějaká ta dáma přijde, aby si měla nač sednout a nemusela lézt až do třetího patra...“

Skalička bubnoval na stůl nervózními prsty a jeho pohled zabodával se z kouta do kouta, jako by tušil něco ukrytého v jejich šeru a chtěl proniknouti tajemství dusivé



atmosféry temného pokoje. V jeho inteligentním mladém obličejí seděla jakási přísnost, která někdy podivně kontrastovala s naivním entuziasmem, když mluvil.

- 5 „Víte, paní Málková, to všechno nemuselo být. Měl jsem Helenu upřímně rád a měl jsem s ní nejlepší úmysly. Byla ovšem trochu divoká, ale doufal jsem, že si z ní vychovám řádnou a milou ženu. Nevím, proč se to nepovedlo. Nechtěl jsem přece po ní nic nemožného. Aby se trochu vzdělávala, aby se vyhýbala všemu, co by ji mohlo kompromitovat...
- 10 A zatím chovala se stále nerozvázněji. Sám otec něco zasluchl a domlouval mi. S jakými ženskými prý se to stýkám. Když jsem jí to vytýkal, zasmála se, hlavou pohodila a nikdy nic mi nevysvětlila. Když jsem byl trochu mrzut proto, vyplázla na mne jazyk a utekla... Domníval jsem se, když
- 15 to děcko přišlo, že teď se uklidní a více ke mně přilne. Ale byla pak ještě horší než dříve. S takovými divnými existencemi jsem ji potkával, toulala se, každé zbrklosti byla schopna. Snad nedělala nic špatného, ale bylo to všechno svrchovaně neslušné... A pak se mi pomalu zdálo, že už mne
- 20 ani ráda nemá, že mne vyhledává jen, když chce peníze...”

Umlkl na chvíli, bloudě ve vzpomínkách na jedno jaro lásky, které teď tak smutně končí. A když dospěl k nevyhnutelnému: co je tam, je tam, rozhorlil se trochu a pohledl přísně na Málkovou, která hleděla do svých sešitů.

- 25 „Co z toho děvčete bude? Uvážila jste to již, paní Málková? Rád bych viděl tu její práci. Myslím, že toho mnoho nepošije. Víte, že takové zbrklé holky mají zcela blízko k prostituci? A to je pak konec, sebevražda, pomalá sebevražda s doslovem v nemocnici.”

- 30 Vstal v duchu rozhořčen na hanebnost, která se podporuje a trpí. Byl zásadní odpůrce prostituce. Rozběhl se pokojem a pak náhle zastavil se před Málkovou:

„Helena mi psala opět o peníze.”

„I podívejme se na tu mrchu!” přetvařovala se stará.

- 35 „Nic mi o tom neřekla... Ale nesmějí se na ni zlobit, mladý pane. To vědí, starostí máme ažaž. Všecko je to u nás na splátky a Helenka má ještě málo zákazníků.”

Skalička byl velmi rezolutní tentokrát. „Přišel jsem vám



řící, že víc, než měsíčně platím, platit nebudu. Nemohu a nechci. Nebyl jsem skoupý, snažil jsem se, aby Heleně nic nechybělo. Ale již to přesahuje moje možnosti. Není také mou povinností vydržovat celou rodinu.“

Málková zakroutila svrasklým tělem: „Ale ale, mladý pane, nesmějí se hned tak durdit.“ Její bezzubá ústa jako by byla plná oblázků, jež ocitly se náhle ve varu a rozrachotily se. Skalička uvědomoval si jen úryvky.

„To vědí, když děvče jejich vinou tak kleslo... Já vím, že mají dobré srdce... každé začátek je těžkej... Tolik dluhů, tolik dluhů.“

A nakonec:

„A jen si povážej, mladý pane, jaké štěstí mohla Helenka udělat! Božičku, taková mladá a krásná holka. Mohla se pěkně vdát do paláce nebo na velkostatek. Teď je to v módě, že i knížata dají se rozvést a vezmou si dívku z lidu... A viděj: přišlo dítě a je všemu konec. Helenka si jich nechce vzít a já ji nemůžu nutit. Co si teď má počít? Kariéru jí zkazili a teď by jí nechtěli ani pomoci k řádnému životu? To nemůže být. Takový tvrdý srdce nemají... Beztoho je to naposled, co na nich peníze chce. Pořád jí říkám, že se musí postavit na vlastní nohy.“

„Toto naposled slyším každý měsíc,“ myslil si Skalička. A náhle se rozpomenul:

„Kde je dítě?“

„I to robátko malý... Však vědí, nebylo žádnéj silák... Tak jsme je poslaly na venek... k mé sestřenici... u Čáslavi je to.“

Skalička se podivil. Atmosféra pokoje zdála se mu ještě odpornější a řeč stařeny nějak nejistá.

„Dáte mi adresu. Pojedu se na ně podívat.“

„Ale jó, mladý pane, dáme, dáme.“ Hlas její byl už zase docela pevný a drzý.

Procházel se pokojem probodávaje kouty. Jaké to podivné voňavky má teď Helena ráda? Představoval si, že takhle asi páchne to ve veřejném domě. Zastavil se u stolku s albem. Rudý kahanec svítil právě nad ním. Rozevřel je. Tak tedy Helena se dala opět fotografovat dokonce v ně-



kolika různých pozicích. Na to tedy má peníze. Vyňal jeden obrázek a šel s ním ke stolu. Opět musel vzpomínat lepších okamžiků, jež strávil s touto dívkou. Ale zároveň fotografie, příliš výmluvná, zdála se mu frivolní.

5 „Paní Málková, takhle se nedávají fotografovat početné dívky,“ řekl pomalu a skoro smutně.

Ale stará odsekla neobyčejně prudce:

„Inu, co je tam, to je tam. To vědí, co jí vzali, to jí nikdo nevrátí.“

10 Neměl však času zamyslit se nad její náhlou bojechtivostí. Venku ozval se Helenin hlas a již také vřítla se ona rozpustile do dveří. Elegantní pán byl s ní.

Skalička couval do kouta. Helena byla trochu zmatena.

15 „To jsi ty... tys tady, Jindřichu?“ Ale již podávala mu ruku a představovala: „Moje mamá — můj bratranec Jindřich — pan baron z Rittersteinů.“

Skalička cítil, jak žár ho polévá, zatímco cizinec ukláněl se v patrných nesnázích. Všecko mu bylo příliš jasné náhle. A v bezmocném hněvu:

20 „To je lež, nejsem bratranec této dámy, pane. Heleno, opravdu klesla jsi již tak hluboko?“

Málková vrhla na Skaličku zuřivý pohled. „Ráčejí jen dál, pane barone,“ zvala cizince do vedlejšího pokoje. „Přinesu okamžitě světlo.“

25 Ale cizinec pozoroval Heleniny rozpaky. „Vidím, že jsem přišel nevhod. Dovolíte-li, slečno, zastavím se tu zítra dopoledne.“

A omlouvaje se zmizel rychle.

Málková zuřila.

30 „Tak vida! Taková ostuda! Co si jen ten baron pomyslí! A to všecko kvůli tomuto hloupému panákovi...“

„Ale maminko...“ Helena promluvila teprve teď. Byla odložila klobouk a rukavice a usedla do houpací lenošky. Ze zaňadří vytáhla cigaretu, zapálila si ji a vypouštěla 35 trochu nervózně pěkné kotoučky. Nic ji celkem nemrzelo; ale ošklivé scény neměla ráda.

„Mlč, ty hloupá huso! Takového barona necháš odejít!“ vyjela ještě Málková.



Tu usmívala se Helena na Jindřicha, jenž byl padl na židli a nestaral se o zuření stařeny.

„Heleno, myslíš, že budeš takhle šťastnější, než kdybys byla řádnou manželkou?“

„Copak jsem řekla, že se nevzdám?“ Helena se zasmála. 5  
A pak se rozohnila: „Ten baron, to je ti takovej fajn mládenec. Říká o sobě, že nejradš na světě má hezký ženský a pak impra... impri... imprecionistické obrazy. A potom už jen dobré víno. Ten ti má peněz! A nic nešetří. Včera jsme se bavili v kavárně až skoro do rána. Byli tam takoví hezcí 10 malíři a jeden slavnej básník. Všecko sám platil. No, a já jsem se mu moc líbila, tak mne prosil, aby nás směl navštívit... Božičku, ten má peněz!“

„Peníze nejsou všecko, Heleno. S takovými barony chodí jen nevěstky.“

Stará Málková opět trhla sebou jako píchnuta. Oblázky 15 v bezzubých ústech znova se rozrachotily:

„A co jsou voni, mladý pane. Svůdce — a ještě k tomu jablko, který nepadlo daleko od stromu. Ostatně, vědí co, 20 my toho už máme obě dost. Každý groš z nich leze jako z chlupatý deky a pořád jen slíděj a kážou. Od toho nemůžem být živý. Nechoděj sem už vůbec. A když nechťej platit, napíšem starýmu...“

Skalička vstal klidně. Se stařenou byl v duchu hotov. „Kuplířka,“ myslil si. A pravil:

„To jste mi nemusela říkat, paní Málková. Jsem tu dnes 25 stejně naposled. Platit budu, co jsem platil, na dítě, nic více. Nedám se vydírat. A otci pište, co chcete: dověděl by se pravdu stejně dříve nebo později z mých vlastních úst. Nemám rád lež.“

A skoro pro sebe ještě dodal: 30

„Mlčel jsem dosud nikoliv kvůli sobě, ale kvůli němu. Bude zdrcen, ten starý dobrák a poctivec. Hnuší se mu každá nesprávnost a v mém jednání uvidí veliký zločin.“

Málková jizlivě zaječela:

„Hihihi. Mně se zdá, že jejich tatík je zrovna takovej 35 jako oni.“

Skalička vyskočil:



„Co tím myslíte, paní. Můj otec je nejpoctivější muž pod sluncem, jako moje matka nejpoctivější žena.“

Helena marně volala: „Maminko, nechaj toho!“ Stará byla ve svém živlu a ječela ještě více:

5 „Jen se na mě tak nesápou, počestnej panáčku z počestnej rodiny. Co tomu řeknou, když jim povím, že to, co oni udělali mé dceři, udělal jejich tatík mně... Když jim povím, že Helena jest *jeho* dítě? Hihhi. Tak je to, panečku!“

Helena se rozhoupala s židlí a rozesmála:

10 „To je zajímavé, vid', Jindřichu! Tak jsme tedy bratr a sestra!“ A obláčky šedého cigaretového dýmu letěly vesele pokojem.

„Je to pravda, paní?“ zašeptal Skalička zlomeně. Byl by nejraději ihned utekl z tohoto pelechu. „Ten muž přísných mravů že by měl na svědomí...“

15 „Tajného pancharta!“ zasyčela Málková. „Ba, už jó. Jen se ho zeptaj... Ale se mnou se už vypořádal. Teď ještě to udělá za svého pana synátora. Od nich, já vím, že už nic pořádného nedostanu. Jaké komedie!“

20 „Jdou spát, maminko,“ pravila Helena, které nebylo volno v této neradostné chvíli.

Málková učinila netrpělivý posuněk, ale už se vybouřila, a proto poslechla. Odšourala se do vedlejšího pokoje.

25 Skalička seděl zasmušen a zamyšlen. Helena zapálila si novou cigaretu. Ticho ji však za chvíli zabolelo.

„Ty jsi smutnej, Henri?“ řekla velmi měkce.

Skalička dovedl jen naivně propuknout: „Nemyslil jsem, že je tolik špatnosti ve světě...“

30 A zase ticho dusilo Helenu. Šla otevřít okno. Jakýsi sentimentální valčík přicházel ze tmy, do níž se vyklonila. Housle. Vrátila se:

35 „Ten vlasáč už zas vzdychá na těch houslích, jako by dodělával. To je ti protivnej člověk. Každý večír takhle kvičí a je bledej jako mrtvola. Zůstává naproti, každěj den ho potkávám. Považ si jen, ani se ti na mě nepodívá. A tyhle šaty mně přece tak sluší!“

Šla k zrcadlu. Ale Skalička vstal tiše a vzal ji za ruce: „Muselo to takhle skončit? Co z tebe bude, Heleno?“



Řekl to tak smutně, že Heleně bylo do pláče. Ale v nejbližším okamžiku shledala jeho obličej velmi směšným. S cigaretou v ústech vyzdvihla jeho ruce svými, uchopila ho kol těla a zatočila se s ním rozpustile:

„Co ze mě bude? Nevím nevím, můj zlatej Henri... 5  
Jsem krásná holka a chci jí zůstat.“

Jindřich se vyprostil:

„A pak, až krása uvadne?“

„To je někde daleko, kdopak by na to myslil. Počkej, náš baron říká *carpe diem*, a to prej znamená: pij a miluj, 10  
dokud to jde... Ostatně nechci zůstat starou pannou... Snad se také jednou vdám.“

Skalička byl nepolepšitelný:

„Heleno,“ pravil sentimentálně, „vzpomínáš na ty naše krásné procházky? Teď už chápu, že jsi se nemohla stát 15  
mojí ženou, ale mohlas zůstat aspoň *čistou* ženou vzdor našemu poklesku...“

Helena se zasmála:

„Copak jsem špinavá? Měl bys vidět, co spotřebuji mýdla! Poskvrnky na mně nenajdeš. Nestrpěla bych jí. 20  
Mám se ráda,“ obdivuje se sama sobě, „a — dávám se obdivovat... Ostatně, povím ti něco... Ale na sucho ne.“

A přinesla láhev a sklenky ze skříně. Červené víno nalila jemu i sobě: „Pij, Henri!“ A se sklenkou a s cigaretou usedla opět do houpací židle: 25

„Víš, tuhle kdosi vykládal o nemanželských dětech... Jsou prej z nich géniové, hlavně když jsou z lásky, nebo darebáci. Co tomu říkáš?... Já nejsem jistě z lásky. Ma-  
minka nikdy pěkně nemluvila o tvém otci. Ostatně má ráda než sebe, a já zdá se taky. Nic nedělat, a mít se 30  
dobře. Pít víno, být krásná, zpívat, mazlit se! Víš-li pak, že se to tak krásně miluje — bez lásky?... Z ručky do ručky dáváš rozkoš a jsi svoboděn... jako pták... Všecko smím a nic nemusím: není to hezké? Neměla jsem nikoho ráda, ani tebe jsem neměla ráda... snad to taky na mne jednou 35  
přijde. Ale bojím se toho. Nevím proč: ale myslím si, že pak už nebudu moci se smát a zpívat...“

Skalička hleděl na Helenu zvědavě. Neviděl ji nikdy tak



krásnou, neslyšel ji nikdy takhle mluvit. Říkal si v duchu: Jaká škoda té holky! A přitom bylo mu ještě více smutno proto, že ho nikdy neměla, nikdy nebude mít ráda.

Pila mnoho. A pravila ještě:

5 „Byla jsem zvědavá na milování, to je pravda. Maminka dávala na mne pozor. Myslíla si nejspíš, abych hned napoprvé dostala toho pravýho — který se dá oškubat... Víš, tenkrát na tom zahradním koncertu, když jsi si sedl k našemu stolu... oči se jí zabýštily, že jsem to jakživ  
10 neviděla... Teď už vím, proč; no, a ty taky...”

Skalička vstal. Housle kvičely. Chodil pokojem. A stále se vracel ve svých myšlenkách k témuž ztracenému ráji:

„A já tě měl kdysi tolik rád. Myslíl jsem si, že budeš úrodnou půdou, novou ženu že z tebe udělám. Novou ženu.  
15 Chachacha.”

Nechtěla rozumět:

„Proč ti nestačí krásná žena?... Vždycky jsi tolik kázal; nic jsem ti nerozuměla a bylo mně to tak protivné. Byla bych ti leckdy navždy utekla, kdyby mě byla maminka  
20 k tobě nehonila... Ale což, teď je mi tak dobře!”

Pila.

„Nebud' smutnej, Henri! Však ty taky najdeš tu svou novou ženu!”

„Půjdu, Heleno,” pravil Skalička sklíčeně. Nechtělo se  
25 mu poslouchat tuto řeč, která ho dráždila svou bezbožností a poutala zároveň. Ale nechtělo se mu ani ven, do smutného života.

„Půjdu, Heleno. Tady už je nadobro všemu konec. Vzpomeň si jednou na mne. Sbohem, Heleno.”

30 „Sbohem, Henri. Žij blaze! Ani jsi se nenapil.” A podala mu ruku.

Přijal ji, hleděl Heleně okamžik do očí, neboť se navždy loučil se svým nejkrásnějším snem.

Odešel beze slova. Lampa na stole dohořívala. A housle  
35 ještě kvičely.

Helena vstala, vypila naráz nedotknutý obsah sklenky Jindřichovy a zapálila si novou cigaretu. Pak se vrátila trochu potácivě do houpací židle.



Obraz směšného Skaličky střídal se v její opilé mysli nelogicky a zmateně s mlhavými představami stáří svrasklého a mučivého.

Nakonec pohodila hlavou polemicky a vzdorovitě. Protáhla se dlouze a zavolala do tmy:

„Maminko, spějí už?... Nechtěli by mi jít rozšněrovat botky?“